

Μνήμων

Τόμ. 2 (1972)

Τ Ο Μ Ο Σ Δ Ε Υ Τ Ε Ρ Ο Σ

ΜΝΗΜΩΝ

ΙΩΑΝΝΟΥ Κ. ΠΡΟΜΠΟΝΑ : 'Η συγγένεια Μακεδονικής και Μικηναϊκής διαλέκτου • ΑΝΝΑΣ ΡΑΜΟΥ - ΧΑΨΙΑΔΗ : Οί 'ΐκέται παρά τοις ἀρχαίοις 'Ελλησι • ΜΑΡΙΕΤΤΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ - ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ : 'Η πολιτική και διπλωματική παρουσία του Κ. Ζωγράφου στὸν 'Αγώνα (1821 - 1827) • ΟΔΓΑΣ ΠΑΛΑΓΓΙΑ : Δυὸ νεο - αττικά ἡμίεργα στὸ 'Εθνικὸ Μουσεῖο • ΕΛΕΝΗΣ ΓΑΡΔΙΚΑ : 'Η ἴδρυση τοῦ ἑλληνικοῦ προξενείου τῆς Μάλτας (1827) • ΙΩΑΝΝΟΥ Γ. ΠΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ : Τὰ τοιφλίκια τοῦ Βελῆ πασᾶ υἱοῦ τοῦ 'Αλή πασᾶ • ΑΝΝΑΣ ΡΑΜΟΥ - ΧΑΨΙΑΔΗ : Πολιτειακαὶ μεταβολαὶ τῶν Ροδίων ἀπὸ 404 - 351 π.Χ. • ΕΙΡΗΝΗΣ Ν. ΠΑΡΔΑΛΗ : Δύο Ναυτικά 'Ημερολόγια τοῦ 'Αγῶνος • ΧΡΗΣΤΟΥ Κ. ΛΟΥΚΟΥ : 'Η περιοδεία τοῦ 'Ανδρέα Μεταξῆ στὴν Πελοπόννησο (1830) • ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΠΕΤΑΛΑ : 'Αξιωματοῦχοι στὴν αὐλὴ τοῦ 'Αλή πασᾶ • ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΑΤΗΦΟΡΗ : 'Ενέργειες τοῦ 'Ιωάννου Φιλήμονος γιὰ τὴν ἐκδόση φιλοκαποδιστριακῆς ἐφημερίδας. • ΙΩΑΝΝΟΥ Κ. ΠΡΟΜΠΟΝΑ : Τοπωνυμικαὶ διασαφήσεις.

Α Β Η Ν Α Ι 1 9 7 2

ΤΟΠΩΝΥΜΙΚΑΙ ΔΙΑΣΑΦΗΣΕΙΣ Ι. ΜΥΟΝΝΗΣΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΠΡΟΜΠΟΝΑΣ

doi: [10.12681/mnimon.158](https://doi.org/10.12681/mnimon.158)

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΠΡΟΜΠΟΝΑΣ Ι. Κ. (1972). ΤΟΠΩΝΥΜΙΚΑΙ ΔΙΑΣΑΦΗΣΕΙΣ Ι. ΜΥΟΝΝΗΣΟΣ. *Μνήμων*, 2, 297–298.
<https://doi.org/10.12681/mnimon.158>

Τ Ο Π Ω Ν Υ Μ Ι Κ Α Ι Δ Ι Α Σ Α Φ Η Σ Ε Ι Σ

Ι. Μ Υ Ο Ν Ν Η Σ Ο Σ

Μυόννησος ὠνομάζετο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα

α) μικρὰ νησὶς προσκειμένη εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς Φθιώτιδος μεταξὺ Κρεμαστῆς Λαρίσης καὶ Ἀντρῶνος¹, καὶ

β) Ἀκρωτήριον τῆς Ἰωνίας μεταξὺ Τέω καὶ Λεβέδου².

Περιέργως ὁ Βούλγαρος γλωσσολόγος Vladimir Georgiev εἰς τὸ γνωστὸν διεθνῶς βιβλίον του «Introduzione alla storia delle lingue indeuropee» (Roma 1966) σ. 176 ὑποστηρίζει ὅτι τὸ τοπωνύμιον **Μυόννησος** προῆλθεν ἐκ τοῦ * **Μυσόννησος** καὶ ὅτι ἐπομένως σημαίνει «νησος τῶν Μυσῶν»³.

Ἡ ἀθῶα αὕτη ἐτυμολογία τοῦ Βουλγάρου σοφοῦ δὲν στερεῖται βεβαίως ἱστορικοῦ καὶ ἐθνολογικοῦ ἐνδιαφέροντος. Δι' αὐτῆς οἱ **Μυσοί**, ἀρχαῖος λαὸς κατοικῶν κατὰ τὸν Georgiev⁴ εἰς τὴν περιοχὴν τῆς σημερινῆς Γιουγκοσλαβίας καὶ Βουλγαρίας, ξεφυτρῶνουν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ χώρου.

Ἐν τούτοις ἡ ὀρθὴ ἐρμηνεία τοῦ ὀνόματος **Μυόννησος** εἶναι πολὺ

1. Στράβ. IX 435. Μνεῖα τῆς νησίδος καὶ παρ' Αἰσχίνῃ II 72.

2. Liv. XXXVII 27, 7. Στράβ. XIV 643. Πρώτη μνεῖα τοῦ ὀνόματος παρὰ Θουκυδίδη III 32, 1. Λοιπὰς μαρτυρίας βλ. ἐν RE XVI.1 (1933), 1081 s.v. Μυόννησος.

3. «Della stessa origine sembra essere anche il nome Μυόννησος (piccola isola presso la costa della Tessaglia, promontorio della Ionia con una piccola città ad ovest di Lesbos e piccola isola presso Efeso) che può esser interpretato come * Μυ(σ)ῶν νῆσος «l' isola dei Misi» con la scomparsa (tra il X e il V sec. o più presto) della s intervocalica».

Σημειῶ ὅτι ἡ παρὰ Πλινίῳ NH V 137 μνημονευομένη Μ υ ό ν ν η σ ο ς πιθανώτατα δὲν εἶναι διάφορος—ὡς φέρεται εἰς τὸ Λεξικὸν Pape-Benseler, ὅπερ προφανῶς ἀκολουθεῖ ὁ Georgiev—τῆς μεταξὺ Λεβέδου καὶ Τέω Μ υ ο ν ν ῆ σ ο υ. βλ. RE XVI 1 (1933), 1080-1 s.v. Μυόννησος.

4. Introduzione 173. Ὁφείλει τις νὰ ἐπισημάνῃ ἐνταῦθα τὴν σύγχυσιν ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τοῦ ὀνόματος Μ υ σ ο ἰ — λαὸς τῆς ΒΔ Μικρᾶς Ἀσίας· βλ. «Der Kleine Pauly» 3 (1969), 1529 κ.έ.—καὶ Μ ο ι σ ο ἰ—λαὸς τῆς ΒΔ Βαλκανικῆς Χερσονήσου· βλ. αὐτόθι 1386.

διάφορος. Καὶ εἰς τοὺς μὴ εἰδικοὺς εἶναι γνωστὸν ὅτι μικραὶ νησίδες, ὡς ἄλλωστε καὶ ἄλλοι τόποι, συχνὰ ὀνομάζονται ἐκ τῶν ἐπ' αὐτῶν ζώων. Πβ. τὰ ἀρχαῖα Ἄρκτων νῆσος, Ἰεράκων νῆσος, Κοράκων νῆσος, Ἄλωπεκόννησος, Ἀρκόννησος, Ἀρκτόνησος, Ἐλαφόννησος, Κορακόννησος⁽⁵⁾ κλπ. καὶ τὰ σημερινὰ Γαῖδουρονήσι, Γλαρονήσια, Καβουρονήσι, Κουφονήσια (κουφὸς = ποντικός!), Λαγονήσι, Ποντικονήσι, Φιδονήσι⁽⁶⁾ κλπ.

Μυόννησος λοιπὸν οὐδὲν ἄλλο σημαίνει ἢ «μυῶν νῆσος»! πβ. τὰ σημερινὰ **Ποντικονήσι**, σύνηθες ὄνομα νησίδων, καὶ **Κουφονήσια**.

Ἡ ἐρμηνεία ἢ παρερμηνεία ὀνομάτων ὡς τὸ **Μυόννησος** ἴσως δὲν εἶναι καὶ τόσον ἀσήμαντος, ὅσον ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται. Σειρὰ παρομοίων διασαφητικῶν σημειωμάτων—ἐπειδὴ ὁ γράφων πιστεύει ὅτι ἀξίζει τὸν κόπον—θα δημοσιευθῇ εἰς τὸν «ΜΝΗΜΟΝΑ».

5. Βλ. ταῦτα ἐν P a p e - B e n s e l e r s.vv. Περί τοῦ σχηματισμοῦ τούτων πβ. Ἄ. Χ. Χ α τ ζ ἦ ν ἐν Πολέμωνι 3 (1947 - 48), 46.

6. Πβ. καὶ Κ. Ἄ μ α ν τ ο ν, Ὄνόματα νήσων, Byzantina - Metabyzantina I, 2 (1949), 4 (=Γλωσσικά Μελετήματα 5748).